

Asia: VN/33943/2025

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

Opiskelijakunta ROTKO kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Opiskelijakunta ROTKO ei kannata esitettyä avoimen tutkinnonanto-oikeutta ja esittää sen perumista. Esityksen mukainen toimintatapa olisi omiaan vaarantamaan suomalaisen korkeakoulutuksen maksuttomuutta ja mahdollisuuksia tasa-arvoiseen kouluttautumiseen. Siirtämällä koulutuksen kustannuksia yksilöille mahdollistetaan koulutuksen eriarvoistuminen ja luokkaerojen kasvaminen. Korostamalla yksilön maksukykyä osaamisen sijaan esityksen myötä mahdollistuisi myös osaamistason lasku pitemmällä aikavälillä.

Tavoitteen mukainen kohderyhmä työssäkäyvistä aikuisista ja korkeakoulututkinnon jo suorittaneista henkilöistä ei näyttäyty realistisena, vaan luo vaikutelmaa jatkuvan oppimisen ja osaamisen päivittämisen mahdollisuuksien sitomisesta henkilön varakkuuteen ja maksukykyyn. Samalla ilmoittautumiseen perustuva tutkinto-oikeus muodostaa maksullisen ohituskaistan korkeakouluopintoihin. Avoimen kautta tutkintoa suorittavilla henkilöillä olisi myös eriarvoinen asema tutkinto-opiskelijoihin korkeakouluissa. Heillä ei olisi oikeutta opintotukeen, ateriatukeen eikä YTHS:n palveluihin. Opiskelijastatuksen rooli ja merkitys yhteiskunnassa muuttuisi suuresti tämän myötä.

Koulutustason nostaminen, saavutettavuuden parantaminen ja jatkuvan oppimisen vahvistaminen edellyttävät investointeja maksuttomaan tutkintokoulutukseen, ei kustannusten siirtämistä opiskelijoille. Julkinen rahoitus turvaa koulutuksen laadun, yhdenvertaisuuden ja alueellisen saavutettavuuden sekä varmistaa, että korkeakoulut voivat keskittyä perustehtäväänsä ilman

painetta lisätä maksullista koulutusta. Kestävä tapa vastata osaajatarpeeseen on lisätä aloituspaikkoja ja riittävästi resursseja, ei rakentaa rinnakkaista maksullista tutkintoväylää.

Opiskelijakunta ROTKO katsoo, että korkeakoulutuksen kehittämisen tulee perustua maksuttomuuteen, yhdenvertaisuuteen ja laatuun. Avoimen korkeakouluopetuksen roolia voidaan kehittää jatkuvan oppimisen tukena, mutta ei tutkintojen rinnakkaisena maksullisena väylänä. Näin ollen esitystä ei tule edistää nykyisessä muodossaan.

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

-

Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

-

Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

-

Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

-

Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

-

Muut huomiot ja näkökohdat

-

Sova Aili
Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijakunta